

10 De uitlegging

‘En Farao sprak tot Jozef: ik heb een droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge; maar ik heb van u horen zeggen, als gij een droom hoort, dat gij hem uitlegt.’ (Gen. 41:15). Laten we het ons allemaal nog eens proberen voor te stellen. Twee dromen hadden de Farao onrustig gemaakt. Met de grootste ijver probeerde hij achter de uitlegging ervan te komen. Tevergeefs. De dromen laten hem radeloos en hopeloos achter.

Dan zijn daar al de wijzen van Egypte. We hoeven werkelijk niet te twijfelen aan de enorme geleerdheid van deze mannen. Vele problemen, raadsels en moeilijkheden hadden zij al onder ogen gehad. Dikke boeken hadden zij al verslonden. Niets was hen te moeilijk geweest. Nooit deed iemand tevergeefs een beroep op hen. Ze stonden in groot aanzien bij groot en klein, hoog en laag, rijk en arm, koning en onderdanen. Maar dan spreekt de levende God. En hij laat ook deze uitnemende mannen met stomheid geslagen achter.

We zien hen allen samen vergaderd in het paleis. De koning op zijn troon. De wijzen en al de groten van het rijk rondom hem. En zijn dienstknechten achter en naast hem om hem op zijn wenken te bedienen. En dan wordt Jozef binnengeleid. Het gegons van alle stemmen verstomt. Een spannende stilte vervult de grote zaal. Alle ogen richten zich op deze vreemdeling. Minachtende blikken worden de gevangene toegeworpen. In de ogen van Farao zien we misschien een sprankje hoop. Zie Jozef daar staan. Het lijden van de laatste dertien jaar stond op zijn aangezicht getekend. Eenzaam, zonder vrienden stond hij daar te midden van de leiders van een volk dat het zijne niet was. Na enige tijd op Jozef te hebben neergezien verbrak Farao de stilte en sprak: ‘ik heb een droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge; maar ik heb van u horen zeggen, als gij een droom hoort, dat gij hem uitlegt’.

Wat een eer werd Jozef hier bewezen! Iedereen kon het horen. Farao beleed hem de machteloosheid van de wijsheid van Egypte. De wijzen zelf stonden erbij maar konden er niets tegenin brengen. Inwendig kookten ze misschien wel van woede over deze vernedering die hen werd aangedaan. Maar hun mond was verstomd. Farao beleed Jozef de onmacht van de wijsheid van Egypte tegenover deze Godsspraak en hij stelde zijn laatste restje hoop om de uitlegging van de dromen te verkrijgen op Jozef: ‘ik heb van *u* horen zeggen, als *gij* een droom hoort dat *gij* hem uitlegt’.

Wat een eer voor Jozef. Maar tegelijkertijd, wat een verzoeking! Alle ingrediënten waren aanwezig om een mensenhart te doen zwellen van trots; om een kind van Adam met een neerbuigende hoogmoed om zich heen te doen zien en alle aanwezigen te doen minachten. Hoe licht zou Jozef

zich hier hebben kunnen laten meeslepen door al de heerlijke gevoelens van aandacht, eer en lof die hem nu werden toegebracht; zeker na zoveel vernederende ervaringen. Maar hoe groots galmde hier Jozefs onderbreking. Hij gunde Farao niet eens de tijd om uit te spreken. 'Het is buiten mij! God zal Farao's welstand aanzeggen.' (v. 16). Stop Farao! Niet ik, maar Hij, mijn God. Geef Hem de eer. Ik weiger die te ontvangen. Ik ben niet wijzer dan de wijste van uw wijzen in geheel Egypte. Als ik u van dienst kan zijn dan is het God Die door mij werkt.

Heb je het onthouden? Alle dingen werken mede ten goede dengenen die God liefhebben, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn (Rom. 8:28). Dit geldt ook voor Jozef persoonlijk. Voor zijn karakter. En tevens voor eenieder van ons. Lees het volgende vers in Romeinen 8 ook eens: 'Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen' (v. 29).

Het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn. Wat betekent dat? Uiteindelijk ziet het op de ontmoeting van Gods kinderen met Christus Jezus in de eeuwige heerlijkheid: 'Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2). Maar het betekent nog veel meer. Ook voor ons leven in geloof in deze wereld. Het is niet voor niets dat we eerst lezen dat alle dingen medewerken ten goede en daarna 'want ... Hij heeft ook te voren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn'. Het waren al die jaren van vernedering, van ellende, van diepe eenzaamheid en angst die Jozef afhankelijk hadden gemaakt van God. Ze hadden hem het besef gegeven dat Hij het was Die leiding gaf aan zijn leven. Die hem opmerkzaam hadden gemaakt op de ogenschijnlijk kleinste gebeurtenissen om daarin de besturing van God te zien. En dat hoort ook bij het gelijkvormig te zijn aan het beeld van Zijn Zoon. Het hoogste doel waarom de Heere Jezus Christus de weg ging die Hij ging was om Zijn Vader te verheerlijken. 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen' (Joh. 17:4). De tweede Mens, de Heere uit de hemel, kwam in de eerste plaats om God terug te geven wat de eerste mens Adam Hem had ontroofd: Zijn eer, Zijn heerlijkheid, volmaakte gehoorzaamheid, hartelijke liefde, diepe afhankelijkheid als een kind van zijn vader. Dat beeld wil Hij in een ieder van de Zijnen terug zien. En als onder een onbegrepen levensweg ons oog omhoog gaat om op Hem te letten, dan wordt Zijn doel bereikt. Waarlijk, God werkt niet om jou maar het leven zo moeilijk mogelijk te maken; om jou je maar zo ellendig mogelijk te laten voelen. Wel om je hoogmoed te verbreken; jou je onafhankelijkheid af te leren; jou je eigen wil te doen haten en je te laten vragen naar Zijn wil. En dat alles maar met één doel: opdat Zijn Naam alle eer zal ontvangen. Ook jij voelt in je hart toch dat vonkje van brandende liefde wanneer het gaat om de eer van je hemelse Vader? Hij vraagt geen grote, onmogelijke dingen van je. Een oprecht gebed waarin je belijdt dat je jezelf niets waard vindt en Hem alles en

alle eer toekent, in de eenzame stilte van je eigen kamer, is Hem meer waard dan de mooiste en grootste woorden die met een leeg hart voor menigten van mensen worden gesproken. En zo zijn we weer terug bij de woorden van Jozef. 'Het is buiten mij! God zal Farao's welstand aanzeggen.'

Er is toch wel een verschil in de Jozef van zeventien voor al zijn moeilijke jaren en de Jozef van dertig van na die tijd. Lees nog eens de woorden die Jozef sprak tot zijn broeders en zijn vader: 'Hoor toch deze droom die *ik* gedroomd heb. En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds; en ziet *mijn* schoof stond op, en bleef ook staande; en ziet, uw schoven kwamen rondom, en bogen zich neder voor *mijn* schoof.' (Gen. 39:6, 7). En opnieuw: 'Ziet, *ik* heb nog een droom gedroomd, en ziet de zon, en de maan, en elf sterren bogen zich voor *mij* neder.' (v. 9). Het was ongetwijfeld waar wat hij allemaal sprak. Maar zijn verhalen stonden vol van 'ik', 'mijn' en 'mij'. En de Naam van God komen we nu niet tegen. Maar daar voor Farao klonk het: 'Het is *buiten mij!* God zal Farao's welstand aanzeggen'. De jaren van beproeving hadden hun werk gedaan en hoezeer blinkt hier Gods werk in een aarden vat, genaamd Jozef.

Vergelijk deze woorden van Jozef ook nog eens met de woorden van Daniël. Beide jongelingen verkeerden in gevangenschap in een ver, vreemd land. Beiden werden geroepen om te getuigen van de levende God voor een heidense wereldheerser. Ze kregen beiden dezelfde vraag. Aan het hof van Farao klonk het: 'Ik heb van *u* horen zeggen, als *gij* een droom hoort, dat *gij* hem uitlegt.' Tot Daniël kwam de vraag: 'Zijt *gij* machtig mij bekend te maken de droom, die ik gezien heb en zijn uitlegging?' (Dan. 2:26). Beide heersers verwachtten het onmogelijke van de twee jongelingen. Maar hoe eensgezind klinkt daar het antwoord. Jozef: 'Het is buiten mij. God zal Farao's welstand aanzeggen'. Daniël: 'De verborgenheid, die de koning eist, kunnen de wijzen, de sterrenkijkers, de tovenaars, en de waarzeggers de koning niet te kennen geven. Maar er is een God in de hemel, Die verborgenheden openbaart.' (Dan. 2:27, 28). Zowel Jozef als Daniël wisten het. De verborgenheden waarmee de beide koningen worstelden, gingen de wijsheid der wereld ver te boven. Die wijsheid is volslagen ontoereikend voor de verklaring van Gods Woord. En hoewel Jozef en Daniël beiden een geestelijk verstand hadden ontvangen en waardig geacht werden de verborgenheden te openbaren, zodra er te veel aandacht op hen viel, richtten zij vol van heilig vuur alle aandacht van zichzelf af en wezen omhoog naar Hem van Wie zowel de droom als de uitlegging daarvan afkomstig waren. Niet ons o Heer, niet ons, maar U zij al de eer! 'Hij moet wassen maar ik minder worden' (Joh. 3:20). Dat was de taal van Jozef, Daniël, Johannes de Doper en vele anderen. Het is de taal die gesproken wordt door een oprecht en ongeveinsd geloof. Het is de taal van hen die kunnen zeggen: 'wij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn' (1 Kor. 2:12).

Het is van tweeën één. En wacht niet te lang om een duidelijk antwoord op de volgende vraag te geven. Heb je de geest der wereld of de Geest van God ontvangen? Door welke van die twee word je geleid? Herken je de taal van Jozef, Daniël en Johannes de Doper? Is het je om Zijn eer of die van jezelf te doen? Zoek je de ware wijsheid nog op de verkeerde plaats? Bij de 'wijzen, de sterrenkijkers, de tovenaars en de waarzeggers', kortom: in deze wereld? Is Gods Woord nog steeds een Boek zonder betekenis? Zonder kracht in je leven? Zijn de dingen die van Gods Geest zijn je nog steeds dwaasheid? (1 Kor. 2:14). Dan ben je op een gevaarlijke weg. Je staat niet in de rij van hen die het Koninkrijk Gods zullen beërven. In dat Koninkrijk wordt maar één taal gesproken. De taal die je hoorde uit de mond van Jozef, Daniël en Johannes. Zorg dan dat dat de taal van jouw hart wordt. 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.' Als die woorden weerklank vinden in je hart en je dus een andere Geest hebt ontvangen dan de geest der wereld, wandel dan voort op die weg. Houd je ogen gericht op Hem Die komen zal. Kijk niet vreemd op als je haat, onbegrip en vijandschap zult ontmoeten. De Geest Gods en de geest der wereld verdragen elkaar niet. Er is slechts plaats voor een van beiden. Ze spreken elk een andere taal. De Een zegt: 'Niet mij, maar Hem zij al de eer', de ander zegt: 'Niet Hem, maar mij zij al de eer'. De Een zegt dat je groot wordt door te dienen, de ander zegt dat je groot bent als je je laat dienen. De Een zegt dat er een kroon is en wijst je de weg erheen (de weg van het kruis), de ander belooft van alles maar kent maar één weg (de weg van het verderf). 'Het laatste van dien zijn wegen des doods.' (Spr. 14:12). Nogmaals, wacht niet te lang met een eerlijk antwoord: Heb je de geest der wereld of de Geest van God ontvangen? Het onderscheid tussen die twee is zo scherp dat het onmogelijk is dat je jezelf vergist. Een eerlijk antwoord is van levensbelang!